

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24Co/46/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2614205687
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dominika Horváthová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2614205687.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, adresa C., D. XX, zastúpenej spoločnosťou: JUDr. Jánom Floriánom Gajniakom advokátom, s.r.o., so sídlom Šafárikovo námestie 2, Bratislava, proti žalovanému: E. E., nar. XX.XX.XXXX, adresa C., F. G. H. XX, zastúpenému advokátom JUDr. Jánom Pekarom, so sídlom Skalica, Potočná 191/39, o návrhu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Senica zo dňa 6. decembra 2022 vo výroku III., č.k. 7C/113/2014-376, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku III. m e n í tak, že žiadna zo strán n e m á p r á v o na náhradu trov prvoinštančného konania.

II. Žalovanému p r i z n á v a nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyni v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. zrušil podielové spoluvlastníctvo žalobkyne A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. XX, XXX XX C. a E. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom I. XXX/XX, XXX XX H., k nehnuteľnostiam zapísaným Okresným úradom katastrálnym odborom Senica v LV č. XXXX pre okres Senica, obec H., k. ú. H. stavba - rodinný dom súpisné číslo XXX postavený na pozemku - parcele reg. „C“ č. 1014/1 zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 750 m² a zapísaným v LV č. XXXX pre okres Senica, obec H., k. ú. H. ako pozemok, parcela registra „C“ evidovaná na katastrálnej mape č. 1014/1 zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 750 m², výrokom II. nariadil predaj nehnuteľností zapísaných Okresným úradom katastrálnym odborom Senica v LV č. XXXX pre okres Senica, obec H., k. ú. H., ako stavba - rodinný dom súpisné číslo XXX postavený na pozemku - parcele reg. „C“ č. 1014/1 zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 750 m² a zapísaných v LV č. XXXX pre okres Senica, obec H., k. ú. H. ako pozemok, parcela registra „C“ evidovaná na katastrálnej mape č. 1014/1 zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 750 m², s tým že výťažok z predaja bude rozdelený medzi žalobkyňu a žalovaného v podieloch žalobkyni 1 a žalovanému 1. a výrokom III. žalobkyni náhradu trov konania nepriznal.

2. Rozhodnutie súd odôvodnil právne na základe aplikácie ust. § 142 ods. 1 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). O náhrade trov konania rozhodol podľa § 257 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

3. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí v prvom rade uviedol, že žalobkyňa chce svoj podiel v nehnuteľnosti predat žalovanému, ktorý jej je bratom. Žalobkyňa investovala do stavby domu 89.000,- Sk. Súdu však nepredložila žiadne dôkazy na preukázanie tohto tvrdenia. Žalovaný bol ochotný žalobkyni za jej podiel vyplatiť sumu 18.000,- eur maximálne 20.000,- eur. Žalovaný tiež uviedol, že je ochotný zaplatiť sumu podľa znaleckého posudku, pretože v minulosti vložené investície, by sa ťažko dokazovali. Zo znaleckého posudku znalca z odboru Stavebníctvo, odvetvie pozemné stavby, odhad hodnoty nehnuteľností, súd zistil, že sa jedná o dvojdom so

všeobecnou hodnotou stavieb a pozemkov v sume 65.800,- eur. V skutočnosti, podľa znalca, sa jedná o jeden rodinný dom s dvomi bytmi situovanými nad sebou a spoločnými časťami a zariadeniami domu. Strany sporu postupne menili svoje stanoviská a na záver nežiadali vyporiadať podielové spoluvlastníctvo v širšom slova zmysle, teda so započítaním vnesených investícií. So závermi znalca sa nestotožnila ani jedna zo sporových strán. Podľa znaleckého posudku Ústavu súdneho inžinierstva ŽU v Žiline bola určená všeobecná hodnota sporného rodinného domu v sume 75.900,- eur. Rozdelenie rodinného domu na dve samostatné bytové jednotky v zmysle spoluvlastníckych podielov zapísaných na LV č. XXXX nie je technicky možné. Na základe vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu veci mal súd prvej inštancie za preukázané, že vzhľadom k postojom strán sporu, k charakteru nehnuteľností, spôsobu ich doterajšieho užívania, bude najvhodnejším spôsobom zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva strán k nehnuteľnosti spôsob nariadenia jej predaja s tým, že výťažok z predaja bude rozdelený medzi žalobkyňu a žalovaného každému podiel 1-ice. Žalobkyňa podala žalobu s alternatívnym žalobným petítom, ktorým sa domáhala zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva a prikázania týchto nehnuteľností do výlučného vlastníctva žalovaného, alternatívne sa domáhala, aby v prípade, že žalovaný nebude mať finančné prostriedky na vyplatenie jej spoluvlastníckeho podielu, tak sa domáhala vyporiadania podielového spoluvlastníctva predajom tejto nehnuteľnosti. Počas celého konania súd pracoval s žalobkyňou navrhovaným alternatívnym žalobným petítom. Pokiaľ ide o samotné zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva súd postupoval podľa § 142 OZ, ktorý taxatívne postupne stanovuje spôsoby vyporiadania podielového spoluvlastníctva. V prvom rade sa súd zaoberal tým, či sú sporné nehnuteľnosti reálne deliteľné podľa výšky spoluvlastníckych podielov tak, aby vznikli dve samostatné bytové jednotky. Znaleckým posudkom Ústavu súdneho inžinierstva ŽU v Žiline mal súd bez pochyb preukázané, že tento spôsob vyporiadania podielového spoluvlastníctva strán do úvahy neprichádza, pretože znalec ustálil, že v terajšom skutkovom stave rozdelenie rodinného domu na dve samostatné bytové jednotky v zmysle spoluvlastníckych podielov zapísaných na LV č. XXXX nie je technicky možné. V súdnej veci neprichádza do úvahy ani druhý zákonom stanovený spôsob vyporiadania podielového spoluvlastníctva, keď ani jedna zo strán neprejavila o vlastníctvo nehnuteľnosti v celosti záujem. Súd uveril žalobkyňi, že vzhľadom na svoj vek a zdravotný stav, keď je držiteľkou preukazu ZŤP sa nemôže o tak veľkú nehnuteľnosť starať. Na druhej strane žalovaný by pravdepodobne dokázal nehnuteľnosť užívať a zabezpečiť jej údržbu, súd mu to však nemôže nariadiť ak to nechce on sám a naviac, ako tvrdil, nemá finančné prostriedky na to, aby žalobkyňi vyplatil na úplné finančné vyrovnanie na ňu pripadajúcu polovicu všeobecnej hodnoty domu s príslušenstvom vo výške 37.950,- eur. Za daného stavu, keď ani jeden z podielových spoluvlastníkov nemá záujem stať sa výlučným vlastníkom nehnuteľností, prichádza do úvahy už len tretí spôsob vyporiadania, a to nariadením predaja nehnuteľností. Kým nebude táto nehnuteľnosť predaná, budú žalobkyňa a žalobca stále vedení ako podieloví spoluvlastníci.

4. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania súd vychádzal z toho, že žalobkyňa podaním alternatívneho žalobného petitu bola v tomto konaní síce plne úspešná, keďže súd rozhodol zhodne s navrhnutým alternatívnym žalobným petítom. Súd je však toho názoru, že úspešnej žalobkyňi neprizná právo na náhradu trov konania, pretože spravodlivejší je postup podľa § 257 CSP, pretože sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré súd vidí v postojoch žalobkyne počas konania a v meniacich sa nárokoch. Najskorej žiadala na úplné finančné vyrovnanie vyplatiť sumu 45.000,- eur. Keď bol vypracovaný prvý znalecký posudok Ing. Ľudovítom Juríkom, nebola spokojná s vyporiadaním, aj keď v tom čase žalovaný súhlasil s tým, že by sa stal výlučným vlastníkom, žalobkyňa nebola spokojná so sumou 65.800,- eur, potom na pojednávaní konanom dňa 18.09.2018 uviedla, že súhlasí so zrušením a vyporiadaním spoluvlastníctva prikázaním nehnuteľností do výlučného vlastníctva žalovaného, ktorý by bol zaviazaný vyplatiť jej polovicu ceny nehnuteľností určenú znalcom vo výške 65.800,- eur, teda sumu 32.900,- eur, s čím zase nesúhlasil žalovaný, pretože žalobkyňa požadovanú sumu opakovane mení. Žalovaný vyvinul značné úsilie, aby sa spor vyriešil a aby sa ich podielové spoluvlastníctvo zrušilo a vyporiadalo. Na pojednávaní konanom dňa 31.05.2016 žalobkyňa trvala na tom, že investovala pri stavbe domu 89.000,- Kčs, ale na pojednávaní dňa 03.10.2017 jej právny zástupca uviedol, že sa žalobkyňa svojimi vyjadreniami nemienila domáhať vyporiadania podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle. Je potrebné uviesť, že následne potom aj žalovaný chcel započítať svoje investície, ktoré do domu vložil, ale v konečnom dôsledku od tejto požiadavky ustúpil, preto má súd za to, že vzhľadom na predmet sporu a postoje strán bude spravodlivé nepriznať úspešnej žalobkyňi právo na náhradu trov, čím si každá zo strán bude znášať svoje trovy sama, tak ako je uvedené vo výroku III.

5. Proti tomuto rozsudku voči výroku III. podala odvolanie žalobkyňa z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP, ktorým sa domáhala, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zrušil a priznal žalobkyni náhradu trov konania vo výške 100%.

6. Odvolanie žalobkyňa odôvodnila tým, že už v podanej žalobe uviedla, že žalovaný niekoľko rokov pred podaním žaloby nebol ochotný komunikovať v žiadnej forme. Dôkazy sa nachádzajú v súdnom spise. Žalobkyňa bola nútená podať žalobu, lebo žalovaný neodpovedal ani na výzvy jej právneho zástupcu. Pasívne správanie žalovaného sa nezmenilo, hoci bol uzrozumený s tým, že žalobkyňa podá žalobu, pričom ide o veľmi úzky príbuzenský vzťah medzi sestrou a bratom. Žalovaný zotrval na svojej pozícii aj po podaní žaloby a so žalobkyňou nekomunikoval. Po vypracovaní prvého znaleckého posudku sa žalovaný vyjadril, že by bol ochotný vyporiadať podielové spoluvlastníctvo, avšak odstupná cena je neprímeraná. V podstate na tomto stanovisku zotrval až do posledného pojednávania resp. do posledného vyjadrenia právneho zástupcu, ktoré zaslal súdu. Žalobkyňa od podania návrhu až do posledného vyjadrenia právneho zástupcu zotrvala na stanovisku, že žalovaný spôsobil vznik sporu a žiadala náhradu trov konania. Žalobkyňa bola úspešná v predmetnom spore, avšak súd jej tieto trovy konania nepriznal. Podľa názoru žalobkyne skutkové aj právne dôvody vo veci náhrady trov konania žalobkyne sú opodstatnené, čo vyplýva z celého sporného prípadu. Ďalej je žalobkyňa toho názoru, že súd prvej inštancie použil argumentáciu týkajúcu sa nepriznania trov konania pre žalobkyňu, z titulu dôvodov hodného osobitného zreteľa (§ 257 CSP), za nedôvodnú, lebo žalovaný svojimi postojmi, resp. pasívnym konaním medzi príbuznými podielovými spoluvlastníkmi zapríčinil vznik sporového konania.

7. K odvolaniu žalobkyne sa vyjadril žalovaný a uviedol, že s tvrdeniami žalobkyne nesúhlasí. Dôvodom, pre ktorý žalobkyňa podala žalobu, nebol žalovaného nezáujem o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam. Práve naopak, žalobcov záujem pretrvával, avšak pre zjavne neprímerané podmienky (odmietol podpísať kúpnu zmluvu vypracovanú žalobkyňou z dôvodu neprímerane vysokej kúpnej ceny vo výške 93.500,- eur za polovicu rodinného domu) kladené žalobkyňou nebolo možné podielové spoluvlastníctvo vyporiadať mimosúdne. Žalovaný sa plne stotožňuje s argumentmi súdu, pre ktoré vzhliadol k dôvodom hodným osobitného zreteľa. Meniace sa postoje a uplatňované peňažné nároky žalobkyne počas celého súdneho konania, ako aj pred jeho začatím spôsobili nielen neprímeranú dĺžku súdneho konania, ale aj jeho vznik ako taký. Príčinou podania žaloby nebol žalovaného údajné pasívne správanie tak ako tvrdí žalobkyňa. Naopak, boli to zjavne neprímerané a častokrát meniace sa finančné nároky žalobkyne. Správanie žalobkyne nielenže zapríčinilo vznik súdneho sporu, ale ovplyvnilo aj jeho trvanie – žalobkyňa najskôr žiadala ako finančné vyporiadanie sumu 45.000,- eur, neskôr počas súdneho konania nesúhlasila ani so sumou 65.800,- eur. Následne chcela v rámci vyporiadania v širšom slova zmysle započítať finančné prostriedky vynaložené na stavbu domu v sume 89.000,- Kčs. Meniace sa procesné postoje a neprímerané majetkové nároky považuje žalovaný za dostatočný dôvod pre vzhliadnutie k dôvodom hodným osobitného zreteľa. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil. Zároveň žiada priznať náhradu trov za vyjadrenie k odvolaniu žalobkyne.

8. Na vyjadrenie žalovaného reagovala odvolateľka (odvolacia replika) a uviedla, že v súdnom spise sú dôkazy, že žalovaný bol vo veci sústavne pasívny a nereagoval na písomné korešpondencie a ani na telefonické spojenie, čo však žalobkyňa nevie preukázať. Tvrdenie žalovaného je nepravdivé. Žalovaný nikdy neprejavil snahu o dohodu.

9. Na vyjadrenia odvolateľky reagoval žalovaný (odvolacia duplika) a uviedol, že tvrdenia žalobkyne nezodpovedajú skutočnosti. Žalovaný mal záujem o dohodu so žalobkyňou. Telefonicky komunikoval so žalobkyňou, stretol sa s ňou aj osobne na jednaní vo veci zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k rodinnému domu v obci H. H. XXX, a to v mesiaci júl 2017, priamo v tomto rodinnom dome v obci H.. Ďalej sa so žalobkyňou k riešeniu ich spoluvlastníckeho vzťahu k uvedenému rodinnému domu stretol dňa 21.04.2018 v reštaurácii Vienna, v Bratislave, Nám. SNP, kde sa spoločne dohodli, že uvedenú nehnuteľnosť dajú do nájmu inej osobe. O ďalší týždeň však žalobkyňa telefonovala žalovanému, že dohoda sa ruší a v budúcnosti bude ich spoluvlastnícky vzťah riešiť iba prostredníctvom súdu. Žalobkyňa nikdy pred podaním žaloby, a ani v priebehu pojednávania a dokazovania nepredložila návrh, ktorý by mohol úplne vyriešiť ich spoluvlastnícke vzťahy k predmetným nehnuteľnostiam. Samotné rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdzuje, že žalobkyňa súhlasila so žalovaného návrhom riešenia ich spoluvlastníctva k horeuvedeným nehnuteľnostiam, t. j. súd prvej inštancie rozhodol v súlade

s návrhom žalovaného. Nie je žiadny dôvod k tomu, aby bol žalobkyni priznaný nárok na náhradu trov konania.

10. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku – ďalej CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom – stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. m) CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľka použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), po preskúmaní napadnutého rozhodnutia v intenciách podaného odvolania dospel k záveru, že je nevyhnutné rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku III. o náhrade trov konania zmeniť (§ 388 CSP).

11. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, ktorý je v tejto veci viazaný ako rozsahom, tak i dôvodmi podaného odvolania, bolo preskúmať správnosť napadnutého výroku III. o trovách prvoinštančného konania. Výroky I. a II. napadnutého rozsudku neboli odvolaním napadnuté, nadobudli tak právoplatnosť a nepodliehali odvolaciemu prieskumu.

12. Podľa § 255 ods. 1 a 2 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci (ods. 1). Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo (ods. 2).

13. Predmetom konania bolo zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva strán konania k nehnuteľnostiam: k nehnuteľnostiam zapísaným Okresným úradom katastrálnym odborom Senica v LV č. XXXX pre okres Senica, obec H., k. ú. H. stavba - rodinný dom súpisné číslo XXX postavený na pozemku - parcele reg. „C“ č. 1014/1 zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 750 m² a zapísaným v LV č. XXXX pre okres Senica, obec H., k. ú. H. ako pozemok, parcela registra „C“ evidovaná na katastrálnej mape č. 1014/1 zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 750 m². Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala zrušenia podielového spoluvlastníctva a jeho vyporiadania tak, že súd nehnuteľnosti prikáže do vlastníctva žalovanému za odplatu v prospech žalobkyne, alternatívne, nariadením predaja nehnuteľnosti a rozdelenia výťažku podielovým spoluvlastníkom. K žalobe priložila listiny, ktoré zahŕňali aj korešpondenciu medzi stranami konania v období rokov 2009 – 2014. V liste zo dňa 15.08.2011 žalobkyňa ponúkla žalovanému svoj spoluvlastnícky podiel na predaj a vyzvala ho na doriešenie majetkoprávných vzťahov k predmetným nehnuteľnostiam. Listom zo dňa 07.05.2012 urgovala, aby žalovaný oznámil v tejto veci svoje stanovisko. V liste zo dňa 21.01.2014 uviedla, že v predmetnej veci prebehlo medzi nimi osobné rokovanie dňa 23.10.2013 a vyzvala ho na odpoveď na návrh odpredaja jej spoluvlastníckeho podielu. Z listu právneho zástupcu žalobkyne zo dňa 10.03.2014 adresovaného žalovanému je zrejmé, že žalobkyňa trvá na tom, aby žalovaný odkúpil od žalobkyne jej spoluvlastnícky podiel za adekvátnu trhovú hodnotu, v opačnom prípade podá žalobu na súd. Žalovaný na tento list odpovedal písomne dňa 05.05.2014, pričom uviedol, že jeho návrhom je, aby žalobkyňa vyplatila trhovú hodnotu spoluvlastníckeho podielu jemu. V reakcii na tento list právny zástupca žalobkyne listom dňa 12.05.2014 oznámil, že jeho klientka o odkúpenie spoluvlastníckeho podielu záujem nemá a žiada o stanovisko, či žalovaný súhlasí s predajom nehnuteľností. Následne bola dňa 16.06.2014 podaná žaloba na súd. V priebehu konania sa žalovaný vyjadril podaním zo dňa 18.05.2016, v ktorom uviedol, že má záujem na tom, aby bol spoluvlastnícky podiel žalobkyne prikázaný do jeho vlastníctva. Vo vyjadrení zo dňa 17.09.2018 uviedol, že sa pripája k žalobe a takisto žiada, aby bol nariadený predaj nehnuteľnosti.

14. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal z ust. § 257 CSP a zohľadnil dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré videl v postojoch žalobkyne počas konania a v jej meniacich sa nárokoch. Mal za to, že hoci rozhodol podľa žalobkyňou navrhnutého alternatívneho petitu, žalobkyni právo na náhradu trov konania nepriznal, pretože spravodlivejší je postup podľa § 257 CSP.

15. Odvolací súd je toho názoru, že rozhodujúcim pri rozhodovaní o náhrade trov daného konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva je jeho špecifická povaha - konanie iudicium duplex. Takéto konanie môže byť začaté na návrh ktoréhokoľvek zo spoluvlastníkov. Všetky strany vzájomne sú v postavení procesnej pozície žalobcu a žalovaného súčasne, bez ohľadu na to, kto žalobu podal. Chýba tu ten, kto by zapríčinil začatie konania svojim protiprávnym konaním, z povahy veci neexistuje strana, ktorá by bezdôvodne zasahovala do právnej sféry protistrany. Pre určenie „obete a vinníka“ či „víťaza a porazeného“, teda pre konštatovanie plného úspechu jednej strany na úkor druhej, tu chýba kľúčový pojmový znak – nebolo porušené subjektívne právo, ktoré by bol žalobca proti žalovanému nútený pred súdom hájiť. Vyvolanie konania je slobodnou voľbou žalobcu, do ktorého majetkovej sféry nemusel nikto zasiahnuť a ani ho k podaniu žaloby primäť. Rovnako tak je slobodnou voľbou iného spoluvlastníka neuzavrieť navrhnutú mimosúdnu dohodu a požadovať určitý spôsob vysporiadania, lebo i na jeho strane ide o výkon ústavne zaručeného vlastníckeho práva. Ak má procesná obrana žalovaného spoluvlastníka rozumný a presvedčivý základ (a nespadá do kategórie zneužitia práva či obštrukčného chovania), nemožno mu jej uplatnenie klásť na ťarchu a znižovať uložením náhrady trov konania jeho majetkovú sféru v prospech spoluvlastníka, ktorý sa slobodne rozhodol v spoluvlastníctve naďalej nezotrvať. Nie je teda na mieste vytykať spoluvlastníkovi, ktorý navrhoval odlišný spôsob vyporiadania nevdôľu k uzavretiu mimosúdnej dohody, ak nebol jeho odpor čisto obštrukčného charakteru. Všeobecným východiskom pre rozhodovanie o trovách konania v takomto konaní je potom, aby žiadna strana nemala právo na náhradu trov konania voči inej, ibaže by pre to boli dané zvláštne dôvody. Zvláštnymi okolnosťami konkrétneho jedinečného prípadu môže byť napríklad obštrukčné chovanie spoluvlastníka, nezájum o konštruktívne vyriešenie veci alebo šikanózný výkon práva alebo aj širšie okolnosti, aké bolo procesné chovanie a stanoviská strán v priebehu konania, či aké bolo ich konanie pred začatím konania pri snahe o zrušenie spoluvlastníctva dohodou. (por. napr. rozhodnutia KS TT sp. zn.: 24Co/41/2023 a 24Co/13/2024)

16. Z obsahu spisu je zrejmé, že hoci žalovaný reagoval na výzvy a aktivitu žalobkyne smerujúcej k usporiadaniu ich spoluvlastníckych vzťahov s určitými časovými odstupmi, v žiadnom prípade mu nemožno vyčítať úplnú pasivitu, či obštrukčné správanie, a to ani v predsúdnom štádiu, ani počas konania pred súdom prvej inštancie. Z listín predložených samotnou žalobkyňou k žalobe je zrejmé, že žalovaný so žalobkyňou ohľadom usporiadania spoluvlastníckych vzťahov osobne rokoval, aj sám navrhol, aby ho žalobkyňa vyplatila z jeho spoluvlastníckeho podielu adekvátnou trhovou cenou, s čím napokon žalobkyňa nesúhlasila. Po podaní žaloby následne žalovaný súhlasil s tým, aby súd prikázal do jeho vlastníctva spoluvlastnícky podiel žalobkyne (tak ako navrhovala žalobkyňa v žalobnom petite) a potom žiadal vyporiadať spoluvlastníctvo nariadením predaja nehnuteľnosti, resp. pripojil sa k žalobe aj v časti alternatívneho petitu. Nemožno sa preto stotožniť s tvrdením odvolateľky, že by pred podaním žaloby žalovaný nebol ochotný s ňou komunikovať o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva žiadnou formou a že situácia sa nezmenila ani po podaní žaloby, čím žalovaný zapríčinil podanie žaloby.

17. Odvolací súd sa však nemôže stotožniť ani s východiskovou argumentáciou súdu prvej inštancie, že žalobkyňa bola v konaní úspešná, lebo súd vyhovel ňou navrhovanému alternatívne petitu (odhliadnuc od dôvodov hodných osobitného zreteľa). Spor o zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva môže byť začatý na základe žaloby ktoréhokoľvek spoluvlastníka, ktorý sa cíti byť v spoluvlastníctve nespokojný a nechce v ňom zotrvať. V prípade spoluvlastníctva sa špecificky uplatňuje zásada, že nikto nemôže byť spravodlivo nútený zotrvať v spoluvlastníctve. Pre prípad, že sa spoluvlastníci nedohodnú na zrušení a vyporiadaní spoluvlastníctva, má každý z nich právo obrátiť sa na súd s návrhom na jeho zrušenie a vyporiadanie. Platí tiež, že nikoho nemožno nútiť k uzavretiu mimosúdnej dohody (či už sa bráni z objektívnych či subjektívnych dôvodov). Ak súd zruší spoluvlastníctvo, následne vydá konštitutívne rozhodnutie o spôsobe jeho vyporiadania, pričom návrhmi účastníkov nie je viazaný, je viazaný iba zákonným poradím jednotlivých možností podľa § 142 ods. 1 OZ. Voľba konkrétneho spôsobu vyporiadania je v konečnom dôsledku na úvahe súdu, strana nad tým nemá fakticky kontrolu. V prejednávanej veci je síce nepochybné, že žalobkyňa navrhovala podanou žalobou aj spôsob vyporiadania spočívajúci v nariadení predaja nehnuteľnosti, avšak tento spôsob vyporiadania navrhoval počas konania pred súdom prvej inštancie aj samotný žalovaný. Navyše, súd prvej inštancie bol povinný preskúmať navzdory návrhom strán konania kritériá, ktoré pre vyporiadanie podielového spoluvlastníctva určuje zákon, a to predovšetkým: veľkosť podielov, účelné využitie veci, možnosť reálneho rozdelenia veci, možnosť prikázania veci jednému zo spoluvlastníkov a až následne možnosť predaja veci a rozdelenia výťažku. Vzhľadom na uvedené nemožno procesný úspech odvodzovať z toho, aký spôsob vyporiadania jednotliví spoluvlastníci navrhovali, a ku ktorému sa súd v konečnom

rozhodnutí priklonil. Ak nie je súd pri vyporiadaní zrušovaného spoluvlastníctva viazaný návrhmi strán, nie je potom dobre možné odvíjať procesný úspech vo veci ani od toho, čo bolo medzi účastníkmi sporné a k čomu bolo vedené dokazovanie. Pri zrušení a vyporiadaní spoluvlastníctva nemožno hľadať víťaza ani porazeného, pretože strany nemožno vnímať tak, ako keby jedna bola v práve a druhá nie. Nie je na mieste vytýkať spoluvlastníkov, ktorý navrhoval odlišný, než súdom zvolený spôsob vyporiadania, nevdôľu k uzavretiu mimosúdnej dohody, či súdneho zmiernu, ak nebol jeho odpor čisto obštrukčného charakteru.

18. I keď rozhodnutia súdov ČR nepatria v zmysle čl. 2 ods. 2 Základných princípov CSP medzi ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, odvolací súd v tejto súvislosti odkazuje na právny názor a závery ÚS ČR v náleze sp. zn. I.ÚS 262/2020 zo dňa 10.11.2020, IV. ÚS404/2022 zo dňa 5.4.2022, v stanovisko pléne PL. ÚS-st. 59/23 zo dňa 13.9.2023 a (pri veľmi blízkej, resp. obdobnej procesnoprávnej aj hmotnoprávnej úprave danej problematiky), ktorý sa vysporiadal i s predchádzajúcou odlišnou judikatúrou tak NS ČR ako i ÚS ČR, a vydal stanovisko: „v konaní o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, majúcom povahu iudicii duplicis, ak nie je žaloba zamietnutá, spravidla nemožno určiť, ktorý účastník mal vo veci plný úspech (§ 142 ods. 1 OSŘ). Je preto všeobecným východiskom pre rozhodovanie o trovách konania súladným s ochranou vlastníckeho práva podľa čl. 11 ods. 1 a práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Charty základných práv a slobôd, aby žiadny z účastníkov nemal právo na náhradu trov konania voči inému účastníkovi, ibaže by preto boli dané zvláštne dôvody.“ Za ústavne konformné východisko pri rozhodovaní o trovách konania, ktorým bolo vyporiadané zrušené spoluvlastníctvo, vidieť u oboch strán (u všetkých spoluvlastníkov) čiastočný úspech vo veci v zmysle § 142 ods. 2 a 3 OSŘ s tým, že zásadne je namieste rozhodovať, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, pričom pomerné rozdeľovanie trov konania z povahy veci nemá zmysel, rovnako ako je v danej fáze konania už vylúčené hľadať považoval na ktorejkoľvek strane plný úspech vo veci a aplikovať § 142 ods. 1 OSŘ. Ústavný súd ČR ale dodal, že v odôvodnených prípadoch (skôr výnimočných) možno niektorej zo strán priznať právo na náhradu trov (podľa § 142 ods. 3 OSŘ), lebo spôsob vyporiadania spoluvlastníctva (stanovenie miery úspechu jednotlivých strán) závisí na úvahe súdu. Zvláštnymi okolnosťami konkrétneho jedinečného prípadu môže byť napr. obštrukčné chovanie spoluvlastníka, nezáujem o konštruktívne vyriešenie veci, alebo šikanóznym výkon práva. Šikanóznym konaním však nie je sama osebe skutočnosť, že niektorý (alebo každý) zo spoluvlastníkov navrhuje prikázanie spoluvlastneného majetku do svojho výlučného vlastníctva. Súd by musel presvedčivo vyložiť ďalšie dôvody, ktoré by viedli k záveru, že je (výnimočne) namieste danému spoluvlastníkovi uložiť povinnosť hradiť trovy konania inému spoluvlastníkovi. Podľa Ústavného súdu ČR ďalšie širšie okolnosti, ku ktorým možno prihliadnuť, plynú z judikatúry najvyššieho súdu – napr. že strany ohľadom predmetu konania sa aspoň čiastočne dohodli, aké bolo procesné chovanie a stanoviská jednotlivých strán v priebehu konania, či aké bolo ich konanie pred začatím konania pri snahe o zrušenie spoluvlastníctva dohodou.

19. Ústavný súd SR sa tiež zaoberal náhradou trov konania v spore o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. V náleze sp. zn. III. ÚS 138/22 z 23.6.2022 uviedol právnu vetu: „Rozhodnutie, podľa ktorého žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania v spore o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva sťažovateľov a žalovanej, ktorá na výzvy sťažovateľov pred podaním žaloby nereagovala, k žalobe sa nevyjadřila a na pojednávania sa bez ospravedlnenia nedostavila, pričom toto rozhodnutie vychádzalo z toho, že pravidlom v obdobnom spore je to, že každý zo spoluvlastníkov si bude svoje náklady spolu znášať sám a náhradu trov konania strane možno priznať len ak by boli dané „zvláštne dôvody“, je mimo rámca úpravy paragrafu v § 255 Civilného sporového poriadku, čo zakladá porušenie základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa článku 46 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky“. Ďalej Ústavný súd SR v uznesení sp. zn.: II. ÚS 43/2023 z 25.01.2023 skonštatoval (bod 17), že krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že (i) rozhodnutie o náhrade trov konania musí byť v súlade s priebehom konania, (ii) konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva je špecifické, keďže súd nie je viazaný návrhmi strán, (iii) spoluvlastníci vopred nemôžu presne predvídať rozhodnutie súdu a (iv) každý z návrhov spoluvlastníkov môže mať presvedčivý základ. Napokon dospel k záveru, že keďže sa koná o vlastníckom práve všetkých účastníkov, spravidla sa ako spravodlivé východisko pre rozhodnutie o trovách konania bude javiť, aby každý zo spoluvlastníkov sám znášal svoje náklady konania a nebol povinný hradiť náklady iného spoluvlastníka, ibaže by na to boli dané zvláštne dôvody. Krajský súd však tieto zvláštne dôvody (pre ktoré by zaviazal žalovaných na náhradu trov konania) nenašiel. ... Ústavný súd preskúmal napadnuté rozhodnutie a nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutej časti rozhodnutia krajského súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo ústavnej neakceptovateľnosti.

20. Vzhľadom na vyššie uvedenú argumentáciu odvolací súd uzatvára, že ak súd vyhovie návrhu na zrušenie spoluvlastníctva a rozhoduje ďalej o spôsobe jeho vyporiadania, príp. schváli zmier, je na procesný úspech strán, majúcich v konaní s povahou iudici duplicis totožné postavenie žalobcu i žalovaného, treba pozeráť ako na čiastočný (rovnaký) a zásadne nepriznať náhradu trov žiadnej zo strán podľa § 255 ods. 2 CSP, s výnimkou ak konkrétne okolnosti veci výnimočne odôvodňujú priznanie náhrady trov jednej zo strán, pričom dôvodmi súcimi osobitného zreteľa môže byť napr. obštrukčné chovanie spoluvlastníka, nezáujem o konštruktívne vyriešenie veci alebo šikanóznny výkon práva. V prejednávanej veci však odvolací súd nezistil, že by žalovaný v štádiu pred začatím konania, alebo počas konania pred súdom prvej inštancie neprejavil žiaden záujem o usporiadanie spoluvlastníckych vzťahov medzi stranami konania, alebo že by jeho správanie bolo potrebné hodnotiť ako obštrukčné, či šikanózne. Samotná skutočnosť, že žalovaný pred podaním žaloby navrhol vyporiadanie podielového spoluvlastníctva formou, s ktorou žalobkyňa nesúhlasila (žiadal, aby žalobkyňa vyplatila jemu hodnotu spoluvlastníckeho podielu), nie je možné hodnotiť ako obštrukčné správanie a už vôbec nie ako pasivitu a neochotu komunikovať s ňou žiadnou formou. Počas konania pred súdom prvej inštancie takisto žalovaný vystupoval aktívne a vyjadroval sa aj k spôsobom vyporiadania podielového spoluvlastníctva, pričom súhlasil najskôr s možnosťou, že podiel žalobkyne pripadne jemu za primeranú odplatu a neskôr súhlasil aj s možnosťou nariadenia predaja nehnuteľností.

21. Nemožno však ani prisvedčiť súdu prvej inštancie v tom, že by správanie žalobkyne, spočívajúce v jej postojoch počas konania a v meniacich sa nárokoch (najskôr žiadala na úplné finančné vyrovnanie vyplatiť sumu 45.000,- eur. Keď bol vypracovaný prvý znalecký posudok Ing. Ľudovítom Juríkom, nebola spokojná s vyporiadanim, aj keď v tom čase žalovaný súhlasil s tým, že by sa stal výlučným vlastníkom, žalobkyňa nebola spokojná so sumou 65.800,- eur, potom na pojednávaní konanom dňa 18.09.2018 uviedla, že súhlasí so zrušením a vyporiadanim spoluvlastníctva prikázaním nehnuteľností do výlučného vlastníctva žalovaného, ktorý by bol zaviazaný vyplatiť jej polovicu ceny nehnuteľností určenú znalcom vo výške 65.800,- eur, teda sumu 32.900,- eur, s čím zase nesúhlasil žalovaný, pretože žalobkyňa požadovanú sumu opakovane mení. Na pojednávaní konanom dňa 31.05.2016 žalobkyňa trvala na tom, že investovala pri stavbe domu 89.000,- Kčs, ale na pojednávaní dňa 03.10.2017 jej právny zástupca uviedol, že sa žalobkyňa svojimi vyjadreniami nemienila domáhať vyporiadania podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle), bolo možné hodnotiť za natoľko obštrukčné, že by odôvodňovalo postup podľa § 257 CSP.

22. Tu odvolací súd poukazuje aj závery NS SR v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/256/2021, že ustanovenie § 257 CSP predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) a od zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP). Súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Znamená to, že súd nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu na náhradu trov konania, resp. nemusí zaviazat' stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojím zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane. Použitie tohto ustanovenia preto negatívne dopadá na stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Z tohto dôvodu musí aplikácia daného ustanovenia zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter (pozri napr. R 34/1982). Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok: dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti. Dôvody hodné osobitného zreteľa, ani výnimočné okolnosti zákon nešpecifikuje. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnu prax, dnes už ustálenú (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2MCdo/17/2009, 2MCdo/17/2009, 5Cdo/67/2010, 5Cdo/67/2010 či 3MCdo/46/2012, 3MCdo/46/2012), podľa ktorej nemožno § 257 CSP považovať za ustanovenie, ktoré by zakladalo voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvoľe), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradit' trovy konania výnimočne prihliadnuť. Túto normu preto nie je možné interpretovať tak, že je aplikovateľná kedykoľvek a bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii, kde sa tieto často vyskytujú, a tento dôvod je daný charakterom tohto konania alebo charakterom procesnej situácie. Aj tu však treba skúmať, či nejde o výnimku z výnimky, či teda na ponechanie účinkov právnej normy nie sú dané dôvody. Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania (k tomu napr. nálezy Ústavného súdu ČR, III. ÚS 292/07, či I. ÚS 303/12), ale ide o prvok individualizácie, nie ľubovôle zo strany súdu (pozri nálež Ústavného súdu ČR, III. ÚS 727/2000).

23. Odvolací súd má za to, že hľadiska použitia ust. § 257 CSP môžu byť významnými aj postoje strán konania pred a počas súdneho konania. V danom prípade však síce žalobkyňa v priebehu konania menila svoj postoj k otázke hodnoty vyporiadovaných nehnuteľností, ako aj výške vyporiadavacieho podielu žalovaného, čo nepochybne prispelo k dĺžke konania, avšak snahu žalobkyne o dosiahnutie vyporiadania podielového spoluvlastníctva tak, aby výsledok bol pre ňu čo najpriaznivejší, nemožno hodnotiť ako dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie trov konania, ale skôr ako proaktívny prístup k uplatňovaniu svojich práv a prostriedkov procesného útoku. Z pohľadu odvolacieho súdu nebadateľ šikanózný či obštrukčný charakter uplatňovania jej procesných práv takého rozsahu, že by bol dôvod hodnotiť ho ako výnimočnú okolnosť pre účely zmiernenia neprimeranej tvrdosti v podobe toho, že by trovy konania mal znášať žalovaný.

24. V prejednávanej veci je však potrebné skonštatovať, že ide o konanie s charakterom iudici duplicis, kde tak žalobkyňa ako aj žalovaný sú v postavení procesnej pozície žalobcu a žalovaného súčasne, pričom súd prvej inštancie rozhodol po zvážení všetkých kritérií stanovených v ust. § 142 ods. 1 OZ tak, že nariadil predaj nehnuteľnosti, čo korešpondovalo s návrhmi oboch strán konania. U žiadnej zo strán odvolací súd nezistil také postoje, konanie, či nekonanie, ktoré by bolo potrebné hodnotiť ako šikanózne, obštrukčné, či výrazne pasívne, preto bolo potrebné úspech každej zo strán konania hodnotiť ako rovnaký, čo odôvodňuje postup podľa § 255 ods. 2 in fine CSP. Vzhľadom na to, že neboli splnené podmienky ani na potvrdenie, ani na zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v napadnutom výroku III., odvolací súd napadnutý výrok zmenil podľa § 388 CSP tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov prvoinštančného konania právo. (výrok I.)

25. Pokiaľ ide o trovy odvolacieho konania, nemožno konštatovať úspech žalobkyne. Hoci odvolací súd napadnutý výrok zmenil, vo výsledku žalobkyňa nedosiahla pre seba priaznivejší výsledok konania. Žalovaný naopak, považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie za správne. Hoci výsledok odvolacieho konania neprivil ani žalovanému priaznivejšie rozhodnutie vo veci, on sám odvolanie nepodal, preto ako úspech v odvolacom konaní je potrebné na strane žalovaného považovať to, že nebol zviazaný na náhradu trov konania voči žalobkyni, čoho sa domáhala žalobkyňa v odvolacom konaní, teda mu vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyni v zmysle § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP, o ktorom v zmysle § 262 ods. 1 CSP musí aj bez návrhu rozhodnúť odvolací súd, keďže týmto rozhodnutím sa predmetné konanie končí. Pre úplnosť odvolací súd dodáva, že zmeňujúce rozhodnutie sa týkalo priamo trov prvoinštančného konania, preto podľa § 396 ods. 2 CSP bolo potrebné osobitne rozhodnúť už len o trovách odvolacieho konania. Odvolací súd preto náhradu trov odvolacieho konania priznal žalovanému (výrok II.).

26. O výške náhrady trov konania v takom prípade v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

27. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP). Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).